

ONTSTAAN EN ONTWIKKELING VAN ONS RIJKSSTATION

Woensdag 22 september, hebben we onder voorzitterschap van dhr. Vander Slycken, directeur van het Rijkscentrum voor Landbouwkundig Onderzoek te Gent en in tegenwoordigheid van Minister Lavens, ons nieuw proefstation voor Zeevisserij zien inhuldigen, waarover we het in ons nummer van 24 september in het kort hadden met de melding dat we in een onzer volgende nummers de geschiedenis ervan zouden weergeven door de voorzitter, directeur-generaal Lievens, in al zijn vormen en details weergegeven.

Hierna volgt de historische rede van directeur-generaal Lievens, daar het voor onze lezers en de belanghebbenden een historisch overzicht weergeeft van groot belang in de geschiedenis van onze wetenschappelijke ontwikkeling voor de visserij.

GESCHIEDKUNDIGE UITEENZETTING VAN VOORZITTER LIEVENS

Goed een anderhalf jaar na de oprichting van het Bestuur voor Landbouwkundig Onderzoek werd ik in september 1958 ontboden op het Kabinet van de toenmalige Minister van Landbouw, wijlen baron de Vleeschouwer.

Hij richtte zich eerst als professor tot z'n oud-student, wat onmiddellijk leidde tot een zeer open atmosfeer.

Daarna zegde hij „en nu is het de Minister die zich richt tot de ambtenaar” en hij vroeg „Weet gij iets af van de zeevisserij en hebt gij een idee van de toestand van het wetenschappelijk onderzoek in de zeevisserij?”

Op het eerste gedeelte van zijn vraag antwoordde ik dat twee van mijn ooms op zee hadden gevist, dat onze hoeve aan de zee lag en dat ik de zeevisserij door heel mijn jeugd had gevolgd. Op het tweede gedeelte van zijn vraag, antwoordde ik dat ik daardoor inderdaad de toestand van het wetenschappelijk onderzoek in de zeevisserij van tamelijk dichtbij had bekeken, en daarbij tot de volgende bevindingen was gekomen:

— dat inzake wetenschappelijk onderzoek in de zeevisserij verschillende organismen zich zeer sporadisch met het onderzoek op dit gebied bezig hielden.

Zo bv. werkten in het toenmalig Zeewetenschappelijk INSTITUUT ! ! twee technici en een administratief bediende, onder leiding van een administratief comité en van een wetenschappelijk lid van het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen. Op dit ogenblik nu zijn er 32 mensen (waarvan 7 universitair gevormden) betrokken bij het toegepast wetenschappelijk onderzoek in de zeevisserij (hierna genoemd T.W.O.Z.) rechtstreeks of onrechtstreeks in het kader van het departement

— dat wij het enigste land waren met zeevisserij dat niet over een degelijk ingericht onderzoekingsinstituut voor T.W.O.Z. beschikte terwijl de noodzakelijkheid van een dergelijk proefstation onder

meer was onderlijnd geworden door de beroemde nationale commissie voor de studie van de problemen, die aan België werden gesteld door de vooruitgang der wetenschappen, commissie geleid door Zijne Majesteit Koning Leopold III, door de gespecialiseerde werkgroep van de F.A.O. en door het Coördinatiecomité voor de studie van de moeilijkheden op zee van West-Vlaanderen.

Op het einde van dit gesprek vroeg de Minister mij een grondige studie te maken over wat er terzake moest gedaan worden.

Ik begon dan met een vergadering te beleggen met de afgevaardigden van alle middens die rechtstreeks of onrechtstreeks met de zeevisserij te maken hadden, om de noden ervan beter te kennen.

Deze vergadering verliep in het begin in een behoorlijk rumoerige atmosfeer, waaruit twee gedachten naar voren kwamen: wat kennen die van Brussel daar van de zeevisserij en is het nodig weer een nieuwe organisatie tot stand te roepen.

Maar weldra kwam het tot een gedisciplineerd maar vrij open gesprek, dat tot zeer goed omlinnde besluiten aanleiding gaf.

Deze besluiten medegedeeld aan de Minister, waren in het kort de volgende:

— onze visserij bevindt zich in uitzonderlijk zware omstandigheden;

— onze zeevisserij is kwalitatief op een zeer bedenkelijk laag peil;

— beweerd wordt dat de kwaliteit van onze vis één van de laagste is van Europa, dat de vloot fel achteruitloopt en dat men inzake zuiver technische aspecten van de Zeevisserij (keuze van de visgronden, techniek van de vangst, bewaring van de vis) men werkelijk nog onbeholpen was.

Ik wees erop dat in dit kader het dringend noodzakelijk was het T.W.O.Z. structureel goed geordend in te schakelen in het kader van de toenmalige organisatie van het wetenschappelijk onderzoek in de landbouw teneinde onkosten en nutteloos werk te besparen en gebruik te maken van de ondervinding opgedaan inzake het toenmalig organisatorisch wetenschappelijk onderzoek.

Ik stelde daarom voor in de kortst mogelijke tijd over te gaan tot het oprichten van een speciale commissie, die de kern zou uitmaken van het zo vlug mogelijk op te richten Rijksstation voor T.W.O.Z., dat wetenschappelijk werk zou uitvoeren, in nauwe samenwerking met het bedrijf. De onkosten zouden kunnen gedeekt worden door een speciaal artikel te bekomen van het Parlement, waardoor het mogelijk zou worden onmiddellijk over alle nodige middelen te beschikken, zonder te moeten passeren doorheen de soms jarenlange rompslomp van alle mogelijke en bezonder onmogelijke administratieve regelingen.

Het werd dan het fameuze artikel 26, dat na een krachtdadige tussenkomst van de toenmalige Minister van Landbouw inderdaad na grondige bespreking in de bevoegde parlementcommissies en door het Parlement zelf werd goedgekeurd. Het liet toe onmiddellijk over te gaan tot de oprichting van een specifieke werkgroep en dit is eigenlijk de oorsprong van de oprichting van

de werkgroepen van het Departement, voorbeeld dat onmiddellijk door verschillende departementen werd gevolgd.

Het principe daarvan is niet zo ingewikkeld: aan de ene kant van de tafel, als men het zo noemen wil, de mensen die met hun beide voeten in het harde bestaan van de Zeevisserij zitten en die hun vraagstukken KUNNEN formuleren; aan de andere kant de wetenschapsmensen die deze vraagstukken bestuderen en nagaan wat zij kunnen doen om ze op te lossen. In het geheel heeft het departement 32 van dergelijke werkgroepen opgericht, waarvan er enkele, na beëindiging van hun taak, ontbonden werden.

Ik stelde aan de Minister voor deze werkgroep, genoemd Commissie T.W.O.Z. (en hier zijn we er), te gelasten met de meest dringende vraagstukken vast te leggen en intussentijd, en dit lijkt mij nog altijd van groot belang te zijn, na te gaan wat reeds kon gedaan worden voor de studie van:

- a) de opzoeking en de kennis van de visgronden;
- b) de toenmalig reeds betekenisvolle vermindering van de opbrengst van de garnaal-, de sprot- en de haringvangsten;
- c) de vangst en de behandeling van de visserijproducten tijdens de vaart, de verhandeling en de distributie;
- d) de verbetering van de vorm en de inrichting van de visserij-schepen;
- e) de biologische en hydro-biologische problemen die zich in de zeevisserij stellen;
- f) de arbeidsmethoden aan boord van de visserijvaartuigen;
- g) alle technische maatregelen die kunnen bijdragen tot de verhoging van de vangsten en de vermindering van de onkosten;
- h) het gepast omvormen van het toenmalig zeewetenschappelijk instituut.

Deze uiteenzetting kwam terug met een schriftelijk besluit van de Minister, dat elke rechtgeaarde ambtenaar gaarne leest: „akkoord en vooruit”.

Op 1 januari 1959 verscheen dan het besluit over de oprichting van de Commissie T.W.O.Z. dat precies de hierboven voorgestelde doeleinden omvatte. Zij was samengesteld uit 15 leden, nl. vanuit de wetenschappelijke inrichtingen, de economische diensten van het Departement, het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen, het Verbond der Belgische reders, de groothandelaars in vis, de verwerkingsindustrieën en de oesterkwekerij van de familie Halewijck.

Door 5 ministeriële besluiten werd de Commissie geleidelijk aangevuld met leden vanuit de politieke middelen, van de stockeringsindustrie, van het Ministerie van Economische Zaken en van de syndicale middelen.

De Commissie heeft als een geheel gewerkt tot aan het jaar 1972 (daarover is verder sprake) maar langsheen specifieke onderwerkgroepen. Korte tijd nadien werden nieuwe werkgroepen opgericht, ditmaal betoelaagd door het I.W.O.N.L. waarbij later eveneens bij het I.W.O.N.L. een derde belangrijke werkgroep werd opgericht. Hier moge ik de zeer begripvolle en krachtdadige medewerking van de leiding van het I.W.O.N.L. onderlijnen op

een ogenblik, en ook dat mag onderlijnd worden, dat de herstructurering van het Instituut nog niet was doorgevoerd en dus dat toemaals de ganse begroting ervan door het Ministerie van Economische Zaken werd beheerd.

Tot rond de jaren 1969-70 waren de belangstelling voor het werk van de Commissie T.W.O.Z. en de deelneming aan de vergadering ervan zeer groot. Meerdere malen is in Het Visserijblad het dynamisch karakter ervan onderstreept. Ook in het Parlement, zowel in de Kamer als in de Senaat, werd de werking van de Commissie T.W.O.Z. verschillende malen lovend aangehaald.

Geleidelijk echter kregen de besproken onderwerpen een steeds zuiverder wetenschappelijk karakter, waardoor de belangstelling en de deelname aan de vergaderingen vanwege niet wetenschappelijke leden stilaan verminderde.

Toen daarenboven in 1972 mijn gezondheid het begaf, heb ik de verantwoordelijkheid genomen om niet meer de Commissie T.W.O.Z. in haar geheel bijeen te roepen.

Door een der oudste leden van de Commissie werd mij de raad gegeven om de algemene Commissie T.W.O.Z. in vijf grote werkgroepen onder te delen, deze werkgroepen gevoelig uit te breiden met mensen uit het bedrijfsleven en als algemeen voorzitter alleen het recht te behouden tot het geven van gepaste algemene richtlijnen en het algemeen toezicht over de uitvoering ervan. Deze raad heb ik opgevolgd. Daardoor is de herstructurering van de Commissie tot haar huidige vorm tot stand gekomen. Tot dan toe had ik persoonlijk 85 vergaderingen voorgezeten en geleid.

Hier past het eraan te herinneren dat eigenlijk het hoofddoel van de Commissie T.W.O.Z. bij de oprichting ervan de voorbereiding was van de oprichting van het Rijksstation voor Zeevisserij.

Dit Rijksstation werd opgericht op 3 april 1962 met dien verstande dat de taken opgelegd aan de Commissie T.W.O.Z. verder werden doorgevoerd, echter onder de wetenschappelijke leiding van de directeur van het Rijksstation, terwijl aan dit laatste een aanzienlijke verbreding van de onderzoekingsgebieden en indien volgens verschillende nieuwe taken werden toevertrouwd.

Het was daarbij uiteraard aangegeven en het stond ook op het prioriteitsplan van de investeringen van het Departement, dat zo vlug mogelijk zou overgegaan worden tot de oprichting van gepaste gebouwen, laboratoria en uitrustingen.

Er was namelijk voorzien dat van de 13 op te richten Rijksstations (beter Rijksinstellingen) de eerste twee dit Rijksstation en dit van Sierplantenteelt zouden zijn. De gebouwen van het Rijksstation voor Sierplantenteelt waren betrekkelijk spoedig in orde, de vergaderzaal niet medegerekend. Dit Rijksstation, dat het eerste had moeten opgericht worden, is het laatste geworden van de 13 opgerichte Rijksstations.

De oprichting van de gebouwen is inderdaad een echte lijdensweg geweest. Ziehien een zeer korte opsomming van de etapes doorlopen

(Vervolg blz. 4)

van 1959 tot nu (± 15 jaar) — om deze lijdensweg aan te tonen. Het zal daarbij wel een uniek feit zijn dat een Station voor wetenschappelijk onderzoek ondergebracht werd in een stadshuis. En het past desbetreffende een woord van uitzonderlijke dank te betuigen voor het begrip van de stadautoriteiten terzake. Zonder dit zou het Rijksstation in onmogelijke werktoestanden hebben moeten werken.

Het is pas 15 jaar na het prioriteitsplan dat wij vandaag dan dit mooi gebouw mogen inhuldigen, in aanwezigheid van de hoogste autoriteit van het land na het Staatshoofd.

Over de werking van dit Rijksstation zal de directeur ervan, de h. Hovant, specifiek uitweiden.

Het is niet mogelijk in het bestek van een dergelijke toespraak een uiteenzetting te geven over het werk dat intussentijd door de Commissie T.W.O.Z. werd verwezenlijkt. Alleen al het activiteitsverslag van de Commissie T.W.O.Z. over de korte periode 1959-1965; verschenen onder de vorm van de publicatie nr. 115 van het Rijksstation, beslaat reeds 38 bladzijden gecondenseerde tekst.

Het leek ons niettemin gepast enkele bijzondere verdragende resultaten met praktische inslag zeer in het kort toe te lichten, waarbij van het principe wordt uitgegaan dat het noemen van namen van mensen moet vermeden worden tenzij met zeer beperkte uitzonderingen, zo bv. betreffende de betreurde heer Verstraete en nog een paar andere zeer verdienstelijke personalliteiten, buiten het kader van het Wetenschappelijk Onderzoek.

Ook enkele diepe ontgoochelingen hebben de werken van de Commissie T.W.O.Z. begeleid. Daar kom ik later op terug. Misschien is het hier de plaats om er op te wijzen dat ook sommige negatieve resultaten voor de Zeevisserij zeer belangrijk zijn geweest, door het feit dat voor de eerste maal niet de zeevisserij het gelag moest betalen maar wel de officiële instanties.

Hier volgen sommige van deze merkwaardige resultaten.

Totaal verrassende resultaten zijn geboekt geworden op gebied van geluidsonderzoekingen uitgevoerd onder leiding van Dr. Prof. Capart, de directeur van het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen, die samen met de h. Smisjaert jarenlang ondervoorzitter is geweest van de Commissie T.W.O.Z.

Deze resultaten hebben een grote invloed uitgeoefend op de lokaliserings van de visscholen en van de soorten ervan.

Eveneens uitzonderlijk belangrijk zijn geweest de studies op de verstelbare schroeven. Nu wordt daar niet meer over gepraat, maar toentertijd was dat een vraagstuk. Daar kan ik over meepraten.

En dan de fameuze geschiedenis van de 2-boomkorren. Dit werd volledig op punt gezet niet alleen wat de techniek zelf van het vissen betreft, maar ook, na de zware ramp die wij hadden met het eerste schip dat met dit stelsel was ingericht, het op punt stellen van het veiligheidsstelsel. Hier wil ik terug bij uitzondering een naam vermelden, nl. van Ir. Verhoest, die op dit gebied de zeevisserij in de gehele wereld ontzagwekkende diensten heeft bewezen. Nu is de 2-boomkorrentechniek als een gewoon verschijnsel erkend en dat is gelukkig.

Komend op het vraagstuk van de netten, over hetwelk in de laatste tijd herhaaldelijk geschreven wordt, mogen wij niet vergeten dat de Commissie T.W.O.Z. dit vraagstuk vanaf het begin van haar bestaan

heeft bestudeerd. Trouwens een eerste congres over netten heeft in Oostende plaats gehad. De daaruit voortvloeiende besluiten heb ik dikwijls terug ontmoet tijdens mijn reizen in het buitenland.

Reeds in de eerste jaren van het bestaan van de Commissie T.W.O.Z. werden een tiental systemen van netten bestudeerd en ingeschakeld in onze eigen zeevisserijstructuur.

Goed uitgevoerde proeven werden doorgevoerd met bodemnetten, pelagische netten en semi-pelagische netten. Verder met spronetten getrokken door één schip of in spanvisserij.

Verder mogen, in het kader van deze proefnemingen, bijzonder wat het pelagisch nettenonderzoek betreft, de veelvuldige contacten vermeld worden, die onderhouden werden met internationaal gelijkaardige onderzoekseenheden, meer speciaal in Frankrijk, Duitsland en Nederland.

Zou het geen gemeenplaats zijn te beweren dat het wetenschappelijk onderzoek in de zeevisserij meer dan elders een beslist uitgesproken internationaal karakter heeft. Zo bv. wat de Noordzee betreft, indien op weinig na alle algemene parameters dezelfde zijn, is de uiting van de algemene biotypen en alles wat er mee verband houdt, echter verschillend van plaats tot plaats en van land tot land. Daardoor hebben ze eveneens op het vlak van de zeevisserij telkens een specifiek karakter. De Polders zijn overal even mooi, maar elke hoek is verschillend. De biotypen van de Noordzee vertonen overal veel gelijkenis maar eveneens met bijzondere lokale verschillen.

Daarom hebben de Noordzeelanden er alle belang bij te werken in enge samenluiting en de resultaten van het onderzoek ononderbroken uit te wisselen. Maar daarom moeten wij waardig zijn te kunnen meepraten. Wij moeten over de nodige middelen en over de nodige contacten kunnen beschikken. Het komt er dus op aan de bevindingen en de bekomen resultaten van elk visserijland naast mekaar te leggen, de door elk zeevisserijland bekomen resultaten in de kortst mogelijke tijd ter beschikking te stellen van de eigen zeevisserij en de andere per land gedifferentieerde resultaten aan de resultaten van de eigen zeevisserij te toetsen. Aan deze, mijns inziens als voorzitter van de Commissie T.W.O.Z. noodzakelijke stelregel heeft de Commissie zich van het begin af en later het Rijksstation met alle beschikbare middelen vastgehouden.

En ander belangrijk vraagstuk was het volgende. Wanneer toentertijd gesproken werd over de voorwaarden in welke de vissers moesten werken, had ik het gevoel dat daar een onrechtvaardigheid gebeurde. Zo ontstond de commissie van de arbeidsvoorwaarden aan boord. Er was geen reden waarom de vissers, zoals trouwens de kleine landbouwers, moesten werken in voorwaarden die de arbeiders in de andere bedrijfssectoren niet zouden hebben geduld.

Ook daarvan is geen public relation gemaakt geworden, maar de resultaten zijn er. Het is een zeer stille arbeid geweest. Maar bij mij is gebleven en zal blijven de diepe indruk toen de betrokken onderzoekers en de leiders ervan mij enkele bekomen verwezenlijkingen toonden op verschillende visserijsoorten inzake de verbetering van de arbeids- en levensvoorwaarden van de vissers aan boord. Ook hieraan mag gezegd worden dat daarvan weinig in de pers, in radio of televisie is doorgegeven geworden, maar de resultaten waren ten gunste van onze zeevisserij en dat is hoofdzaak.

Een andere interessante geschiedenis is deze van het ontstaan van de werkgroep „Voorverpakking Vis“. Het is bijna een kleine roman in het wetenschappelijk onderzoek. Wij vertrokken van de gedachte dat als men een zulk bederfbare waar als vis kon inbrengen en verpakken in volledig luchtledige verpakkingen uit polyester, men bijna zeker zou zijn van het lang behoud van de kwaliteit van de verpakte producten. Hier wil ik terug een naam noemen, en dat is de h. Boels, voorzitter van de werkgroep „Visverwerkende Bedrijven en Voorverpakking Vis“. Hij stelde zijn bedrijf en zijn werven ter beschikking op eigen risico en met de betrokken verpakkingen. De eerste maanden waren de resultaten zeer aanmoedigend, maar weldra was het eenvoudig katastrofaal. De op deze manier verpakte producten waren weldra meer bedorven dan de producten die langs de traditionele weg waren verpakt.

Het toeval wilde dat kort daarop, ter gelegenheid van een ontmoeting met de h. Nicolai, de oud-voorzitter van het I.W.O.N.L. en tevens ook leider van de belangrijkste fruit- en groentenvelling van Limburg, deze zijn bezorgdheid uitsprak over de gevoelige verandering van de kwaliteit van fruit en groenten die verkocht werden in deze synthetische verpakkingen.

Onmiddellijk werd contact opgenomen met de grote industrie Sidac, die in ons land miljarden stuks van deze synthetische verpakkingen produceert. Het gevolg daarvan was dat een gezamenlijk onderzoeksprogramma werd op punt gezet en doorgevoerd.

Een hartelijke dank hier aan deze grote industrie die van bij het begin een breed begrip toonde ten overstaan van de grote belangrijkheid van het gestelde probleem.

Van daaruit werd een zeer breed onderzoeksprogramma doorgevoerd, bij hetwelk in nauw verband de werkgroep „Voorverpakking Vis“ en het Rijksstation van dichtbij betrokken zijn geweest.

Ook de leiding van de grote distributieketen G.B. zegde haar volledige medewerking toe.

De uitzonderlijke belangrijke resultaten, zowel voor de consumptie als voor de productie, en tussen beiden in voor de distributie, werden niet langsheen de moderne media doorgeseind. Maar ze hebben zowel op bedrijfs- als op wetenschappelijk gebied en zowel op nationaal als op internationaal vlak een brede weerklank en waardering.

Dit zoveel te meer dat deze onderzoeken zich vrij spoedig niet meer beperkten tot de invloed van de synthetische verpakking op de kwaliteit van de vis, maar zich uitbreiden tot de studie van de invloed van de behandeling der visserijproducten langsheen de opeenvolgende produktie- en distributieschakels, in andere woorden gezegd: vanaf de vangst tot bij de verkoop van de vis aan de consument.

Er zijn, zoals ik hoger zegde, ook enkele zware ontgoochelingen geweest. Zo wat betreft de aquacultuur. Reeds 15 jaar geleden zijn wij, in het kader van de T.W.O.Z. daarmee begonnen met de eerste proefnemingen met garnalen. Tevens waren wij met een volledig project klaar. Maar zoals wel eens meer voorkomt in administraties en kabinetten werd de hele zaak gekelderd. Wij hebben daar een unieke kans verloren. Het feit dat nu 15 jaar madien met deze techniek terug naar voren wordt gekomen als een totaal nieuw initiatief, doet een beetje meewarig glimlachen. Maar och kom, als het er maar doorgaat.

Verder nog het proefkanaal. Alle plannen waren klaar, kredieten wa-

ren beschikbaar en er was plots een „neem“. Goed, wij hebben geen proefkanaal. Verschillende andere visserijlanden hebben dat wel. Noemen we maar Groot-Brittannië, Duitsland, Noorwegen, Nederland, Frankrijk en ik zou kunnen voortgaan, hebben een dergelijk proefkanaal en zij hebben gelijk. Voor ons blijven het alleen te bezoeken installaties.

Hetzelfde kan gezegd worden van het verkenen van nieuwe visgronden. Reeds vanaf 1960 werden proeven ontworpen en gedeeltelijk uitgevoerd, waarvan men nu de realisatie dringend eist. Ook dit programma werd gekelderd. Het was nochtans één van de hoofdpunten reeds in 1958 van de zending van de Commissie T.W.O.Z., zoals dit duidelijk tot uiting komt in het oprichtingsbesluit van deze Commissie. In dit oprichtingsbesluit komt dit programma als eerste prioriteitspunt voor.

Het is echter duidelijk dat deze ontgoochelingen niet zullen kunnen verhinderen dat zowel de Commissie T.W.O.Z. als het Rijksstation hardnekkig zullen blijven doorwerken.

De studie van enkele bepaalde kritieken leiden mij ertoe even de opvatting van de manier van werken te onderlijnen.

Reeds in de voorstellen gedaan en de verslagen overgemaakt aan de Minister baron de Vleeschouwer werd er gewezen op de noodzakelijkheid om deze onderzoeken in zo gesloten mogelijk contact met de praktijk door te voeren. Daarom werden de opgedane gegevens en op punt stellingen stelselmatig doorgegeven. Een schakel hebben wij gemist. Dat zijn de visserijsscholen. Ik heb dat nooit begrepen, maar ik ben er niet in gelukt om dit punt tot stand te brengen.

Men heeft mij meerdere malen verweeten dat wij niet genoeg deden inzake public relations (ik houd niet van engelse uitdrukkingen, maar het is een gekke internationale term geworden). Men wees daarbij naar sommige onderzoekers die bij de geringste resultaten en zelfs vooraleen resultaten werden geboekt, of bij het invoeren van een programma massa's mensen bijeenroepen en langs radio en televisie, laat het mij zonder de minste kwaadaardigheid maar gerust zeggen, soms veel gerucht maken.

Ik heb daarbij altijd geantwoord en mijn antwoord blijft: de public relationsrol is een prerogatief van de Minister, geholpen door zijn Kabinet, de Minister zijnde het verantwoordelijk gezag tegenover het Parlement. Onze rol als ambtenaar bestaat er in en moet er blijven in bestaan om de door de titularis van het Departement vastgelegde richtlijnen op de meest efficiënte wijze voor te bereiden en te laten uitvoeren, welke ook de personaliteit weze, zowel op politiek als om het even welk vlak, van de gezagdrager van het Departement. Daarom hebben wij bv. zo weinig aan public relations gedaan inzake de resultaten bekend in de technieken in de zeevisserij. Maar de resultaten zijn daar en de publicaties ook en de doorstroming naar het bedrijf wordt zorgvuldig verzorgd.

Nochtans dient er hier op een begripsverwarring gewezen te worden tussen enerzijds de plaats van de onderzoeker in een Departement inzake public relations en anderzijds het recht op de intellectuele eigendom ten overstaan van de opgedane onderzoeksresultaten. Er is geen enkel gestaafde reden waarom die vorsers in onze rijksinstellingen van wetenschappelijk onderzoek ook op dit stuk anders zouden

behandeld worden dan deze in de hogescholen of de instituten van openbaar nut die werkzaam zijn op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek.

Het is zelfs hun plicht hun wetenschappelijke bevindingen in de kortst mogelijke tijd mede te delen aan de bevoegde collega's in binnen- of buitenland. Dit gebeurt regelmatig langs persoonlijke contacten of langs gespecialiseerde tijdschriften.

Dit recht van de wetenschappelijke vorsers op een nationale en internationale confrontatie van de bekomen resultaten tussen specialisten is absoluut niet in strijd met de plicht van onze wetenschappelijke vorsers om deze resultaten ook langs meer eenvoudige weg ter beschikking te stellen van de betrokken gebieden, hier de Zeevisserij en alles wat ermee verband houdt en dit langs de door het hoogste gezag bepaalde weg.

Ik heb er als voorzitter van de Commissie altijd de hand aan gehouden dat aan deze grondbeginsels niet worde gemaakt en dat geldt zowel voor de Commissie T.W.O.Z. als voor het Rijksstation.

Een objectieve en van alle passie ontdane vergelijking tussen de toestand van nu en deze die wij kendem bij het oprichten van de Commissie T.W.O.Z. toont aan dat de begane weg de goede was.

Sindsdien zijn nieuwe problema's gerezen : zo bv. de algemene problematiek, mogelijke oorzaken, bronnen en gevolgen van de verontreiniging van de zee, de rationele uitbatig van de zee, de gedragingen van de vis ten overstaan van de visserijtechnieken, onderzoekingen in verband met de normen van de Codex alimentarius, de elektrische visserij waarvan de onderzoekingen op internationaal vlak bijzondere belangstelling hebben opgewekt enz.

Ook deze vraagstukken werden stelselmatig gevolgd, sommige ervan in samenwerking met de organismen die zich op breed vlak met deze problema's bezig houden, zoals bv. de grote studiegroep van de Interministeriële Commissie voor Wetenschapsbeleid, inzake de verontreiniging van het levensmilieu.

Zoals ik hoger gezegd heb zal de eigenlijke taak van het Rijksstation voor Zeevisserij nauwer toegelicht worden door de directeur ervan. Hier wil ik besluiten met een hartelijke dank uit te brengen voor al diegenen die dicht betrokken zijn geweest bij deze brede waaier van onderzoekingen, aan alle leden van de Commissie voor hun medewerking gedurende vele jaren aan de 85 vergaderingen die ik persoonlijk heb voorgezeten en dan aan de verdere vergaderingen in de verschillende werkgroepen, aan de leiders van die werkgroepen, aan de gehele staf al dan niet universitair gevormde medewerkers welke deelgenomen hebben aan het ontwerpen of uitvoeren van de wetenschappelijke of zelfs zuiver technologische onderzoekingen aan het I.W.O.N.L., voor zijn begripsvolle en krachtdadige hulp en tussenkomst en ten slotte aan U, Mijnheer de Secretaris-Generaal die hoewel geen mens van de kust en van de zee, maar vanuit het Pajottenland, onmiddellijk een zeer breed begrip hebt opgebracht, voor alles wat de zeevisserij en haar T.W.O.Z. aanbelangt.

WORDT DE VISMARKT TE BRUSSEL AFGESCHAFT ?

Ergerlijke Brusselse maatregel

Het is niet de eerste maal dat de pers het bericht geeft dat de stad Brussel van plan is de vismarkt gelegen langs de Baksteenkaai en de Brandhoutkaai, af te schaffen of de aktiviteit er onmogelijk te maken door het ombouwen van deze kaaien tot een voetpadwijk.

Gezien er nu inderdaad een projekt uit de bus is gekomen voor deze ombouw, heeft de Groepering van Vis- Oesters en Kreeften-groothandel evenals de daar tevens gevestigde groothandelaars in boter- en melkprodukten een fel protest laten horen tegen deze plannen. Het is inderdaad zo, dat het ontwerp praktisch het einde betekent van de plaatselijke groothandel in vis en andere, daar deze geen toegang meer zal hebben tot hun magazijnen, frigo's, diepvriezen en werkplaatsen. Inderdaad zullen zowel de nationale als internationale transporten, zowel tijdens als na de werken de magazijnen niet meer kunnen bereiken. Deze lokale bedrijven stellen sinds vele jaren een 450 personen te werk, zodat we werkelijk van een belangrijke tewerkstelling mogen spreken in de huidige moeilijke economische tijd. Het is nu duidelijk dat deze werkplaatsen, bij uitvoering van het projekt verloren zullen gaan.

Waarvoor dan de propaganda voor meer visverbruik ?

Wij zelf en ook sommige regeringsdiensten hebben door middel van subsidies het visverbruik aangemoedigd. De propaganda gaat zowel uit van privaatreorganiseringen als van officiële instanties. Is het dan aanvaardbaar dat onze hoofdstad zelf, hier een aanslag pleegt op het visverbruik ! In ieder geval is het ontoelaatbaar dat, indien het projekt toch tot uitvoering komt, niet eerst gezorgd wordt voor een vervangende marktplaats en de handelaars zodanig vergoed worden, dat ze elders opnieuw hun aktiviteit ten voordele van het visverbruik kunnen opzetten. Wij zelf vernemen dat heel wat leiders die de streek van Brussel in een straal van meer dan 50 km met vis voorraden, regelmatig de Brusselse

vismarkt aandoen om hun voorraad aan te vullen in geval van 'n goede weekverkoop. Voor deze mensen zal het afschaffen van de Brusselse vismarkt eveneens hard aankomen.

We kunnen dan ook niet anders dan ons protest bij dit van het getroffen bedrijf voegen en de bevoegde dienst van het Ministerie van Landbouw verzoeken het nodige te ondernemen om een voldoende oplossing van het Brusselse stadsbestuur trachten te bekomen opdat, bij eventuele uitvoering van het projekt, minstens de belangen van de visgroothandel en andere bedrijven zouden gevrijwaard blijven.

DE T.V. EN DE VISSERIJ

Heden zondag 10 oktober wordt op de TV te 14u30 een programma weergegeven in het kader van Boer en Tuinder.

De titel zal zijn :
Van Scheepsjongen tot Schipper.

Dit belangrijk vraagstuk wordt herhaald op zaterdag 16 oktober te 16 uur op idetzelfde Vlaamse golfrequentie.

Aan onze mensen het te bekijken.

OPBRENGST TER NIEUWPOORTSE VISMIJN

Met bijzonder veel genoegen werd vastgesteld dat in de vismijn een veel hoger opbrengstcijfer werd genoteerd, vergeleken bij vorig jaar. Inderdaad, tijdens de periode van januari tot september 1976 werd een opbrengstcijfer genoteerd van 27 milj. 974.094 fr. Voor dezelfde periode in 1975 geeft dit cijfer 32.972.971 fr., hetgeen een meer-opbrengst van 15.001.123 fr. betekent.

Deze verhoging is grotendeels te danken aan de aanvoer van meer duurdere soorten vis, o.a. tong. Een alleszins gunstige verbetering in de visserij !

NIEUWE STAATSTOELAGE VAN 10 MILJOEN VOOR EXPERIMENTELE VISSERIJ ?

Met de ervaring dat de door de regering ter beschikking gestelde toelage van 18 miljoen fr. voor de experimentele visserij is opgeslorpt, heeft volksvertegenwoordiger Dries Claeys bij staatssecretaris D'Hoore van Vlaamse Streekeconomie aangedrongen om een nieuwe betoelaging te voorzien. Een bedrag van 10 miljoen wordt voorop gezet. Punt is dat nu dat de h. D'Hoore de zaak zal bekijken in overleg met kollega Lavens van Landbouw, waaronder ook de zeevisserij ressorteert, en dat dit voorstel in ieder geval gunstig zal geadviseerd worden.

BOOREILAND TE KOOP GEVRAAGD

In deze kontekst is de advertentie in het weekblad «De Visserijwereld» eerder bedoeld als een persiflage op de kwotaregeling en de illegale handel. Men vraagt een booreiland te koop liefst met vriesinrichting en koelcellen en men zoekt in dezelfde advertentie kontakt met een aantal vissers die bereid zijn er hun vis te komen lossen. Daargelaten dat men een dergelijk booreiland niet kan vinden en er ook geen losmogelijkheden voor vis aanwezig kunnen zijn, illustreert dit alleen de illegale handel in vis, juist zoals men het deed met illegale uitzendingen. Booreiland gevraagd, kunnen we dus best van uit die hoek zien en de adverteerders hebben alleen het aksent willen leggen op de floreerende illegale handel. De adverteerder, de Vishandel Prins en Zoon uit IJmuiden, drukt het zelf kort en kernachtig uit : Ze praten maar over het tekort aan vis, maar je kan er overal volop krijgen.

In plaats van een booreiland, zou men het ook met een moederschip kunnen doen met vriesinstallaties aan boord die buiten de 200-mijlenzone en de vis die buiten de kwotaregeling aangevoerd opvangt. Het is wel als persiflage bedoeld vanwege de Vishandel Prins, dit veronderstellen we tenminste, maar tenslotte zou het toch nog op die wijze kunnen gebeuren, want controle op wat en waar vaartuigen vis gevangen hebben die niet in de afslag komt, is toch wel bijzonder moeilijk.

ZEEROBBEN UITERST GEVAARLIJK VOOR DE VISSTAND

We herinneren het groot misbaar dat gemaakt werd rond het doden van de zeerobben door gespecialiseerde jagers. De argumenten die de afschaffers van de jacht op zeerobben gebruiken, zijn echter ten zeerste eenzijdig. Een studie door IJslandse experten en biologen uitgevoerd op basis van de zeerobbenpopulatie in de IJslandse wateren heeft uitgewezen, dat deze verantwoordelijk zijn voor het verdwijnen van meerdere tienduizenden tonnen vis, namelijk de helft van de hoeveelheid die in de IJslandse wateren zou kunnen gevangen worden zonder de stocks aan te tasten. De zeerob verstimdt, inderdaad een grote hoeveelheid kust vis en gezien deze praktisch geen natuurlijke vijanden heeft, moet er een gedeelte uitgenoed worden. IJsland heeft berekend dat de zeerobben zoveel vis weghalen als een grote moderne zeevloot en men is in dit land tot de konklusie gekomen, dat er beslist maatregelen dienen overwogen te worden om de zeerobbenpopulatie binnen redelijke perken te houden. Deze laatste bedraagt rond IJslands 40 duizend stuks en gezien in de laatste tijden geen georganiseerde jacht op deze dieren meer wordt gehouden, gaat dit getal altijd maar de lucht in met het nadelig gevolg, dat de visstocks aangetast worden. Men stelt het in IJsland dan ook als een noodzakelijkheid voor het zeerobben aantal binnen zekere perken te houden. Dit is in ieder geval een beschermingsmaatregel voor de vis waarmee alle landen zouden moeten akkoord gaan.